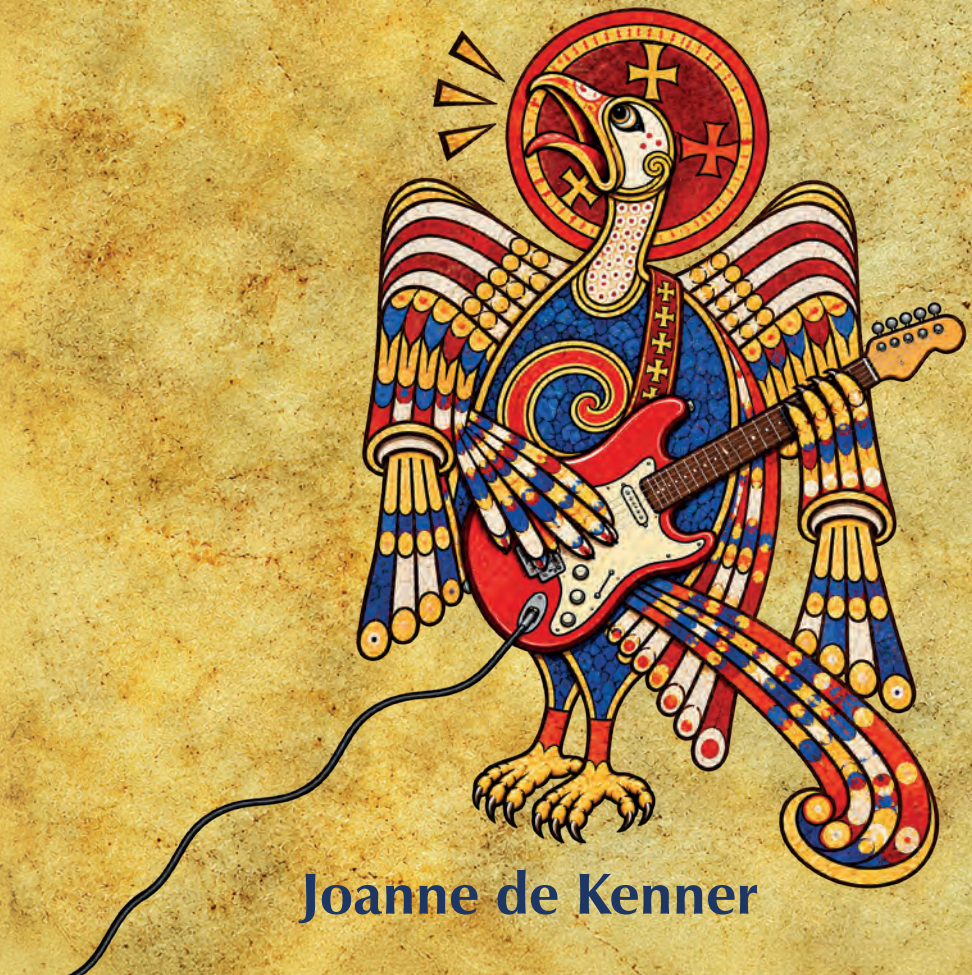
Vrienden Van Íona

de vreemde eend in De Lijst

Joanne de Kenner

Vrienden Van Iona

Vrienden Van Íona

de vreemde eend in De Lijst

Joanne de Kenner – Fannajoona

met een voorwoord van Titus Martinus

2026

Vrienden Van Iona
de vreemde eend in De Lijst
© 2026 Vrienden Van De Lijst
(nergens bij aangesloten)
Auteur: Joanne G.M. de Kenner – Fannajoona
Souffleur: Gerrit van Chathooven
Soufflé? Oui! Wie? Zie hierboven
Voorwoord: Titus Martinus

Inhoud

De Ierse driemansformatie 9
Discografiona 13
Symfo en/of gospel 15
Het geluid van Iona 19
What a mystery 23
Turning the pages 27
But I gladly go 31
We have come this far 35
We really cannot stay 39
En dan: De Lijst? 43
Iona in vogelvlucht 47
De rek tussen rock en ruk 51
Genesis 57
Joannes Top 25 Tips 63

Het telos dezes

Sommige muziekliefhebbers delen graag hun mooiste muzikale vondsten. Dat is sympathiek, zolang de anderen erom hebben gevraagd. Anders krijg je een koptelefoon op je harses en het bevel bij minuut zeven en drieëndertig seconden goed op te letten. Dat ene akkoord… schitterend, naar het schijnt. Dat stelt veertig jaar vriendschap aardig op de proef.

Die neiging heet in bepaalde kringen *pluggen*. Het doet denken aan huis-aan-huisverkoop: het aanbod kan nog zo voortreffelijk zijn, niemand wil een verkoper met zijn voet tussen de deur. Bij muziek met een christelijke inslag kan de luisteraar zich bovendien zowel over zijn platenkast als zijn zielenheil moeten verantwoorden. Maar een gitaar hoeft niet op iedere snaar een gewetensvraag mee te dragen.

In Hooglied 2:7 vonden wij een goede gedragsregel: *'dat gij de liefde niet opwekt, noch wakker maakt, totdat het dezelve luste.'* Dat gaat niet over progressieve rock, maar de gedachte is bruikbaar: muziekliefde laat zich niet opleggen.

Dit boekje gaat niet alleen over Iona, maar ook over de Vrienden Van De Lijst, die er binnenkort een hele avond voor uittrekken. Of dat een liefdesverklaring of een proces-verbaal oplevert, moet nog blijken. Joanne bespreekt in dit boek vijf studioalbums uit de jaren 1990 tot 2000, met achtergronden, aanbevelingen en kritiek. Zij doet dit om de onbeholpen lezer wat steun en late toeverlaat te bieden. Wie de muziek niets vindt, krijgt geen strafwerk.

Ik vroeg Johanna Gerarda Martina Fannajoona om hulp bij dit boek. Haar roepnaam is Joanne. Sinds haar huwelijk met Jantje de Kenner heet ze Joanne de Kenner. Ze kent Iona door en door. Haar initialen zijn JK. Een wonderlijker toeval is nauwelijks denkbaar. Wat zij schrijft over de muzikanten, teksten en geschiedenis, berust zoveel mogelijk op controleerbare bronnen. Wat zij van de muziek vindt, komt voor haar rekening.

Deze uitgave verschijnt in de geest van het tijdschrift *Vrienden Van De Lijst*, dat ooit drie keer per jaar in vier exemplaren van 52 pagina's verscheen. De oplage was bescheiden. De invloed op de wereldmuziek evenzeer. De lezer neme de titel *Vrienden Van Iona* niet te letterlijk: niet alle vier delen een even grote bewondering voor de band. Zo wordt Iona een vreemde eend in De Lijst.

Ooit komt er een Dag waarop alle Vrienden een mening over Iona hebben. Dat hoeft niet dezelfde mening te zijn. Het is bovendien niet uitgesloten dat niemand buiten deze kleine kring daar bijzonder van onder de indruk zal raken. Lees dus rustig verder. Of Iona in De Lijst thuishoort, bepaalt u zelf.

Titus Martinus | november 2026

De Ierse driemansformatie

Rush kwam uit Canada, had drie leden en bewees dat drie mensen samen meer herrie kunnen maken dan sommige orkesten. Iona komt uit Groot-Brittannië, begon als duo, telde al snel drie leden en heeft vooral bewezen hoe tijdelijk het begrip driemansformatie kan zijn.

Iona is genoemd naar een eiland voor de Schotse westkust. Het ligt in de Binnen-Hebriden en is verbonden met de Ierse monnik Columba, die er in de zesde eeuw een klooster stichtte. De groep ontstond pas aan het einde van de jaren tachtig. Twee muzikanten zochten naar de christelijke wortels van de Britse eilanden. Dat leverde geen proefschrift op, maar liederen, instrumentale stukken en uiteindelijk een band.

Drie mensen vormden eerst de muzikale kern: Dave Bainbridge, David Fitzgerald en Joanne Hogg. Bainbridge speelde toetsen en gitaar, Fitzgerald een reeks blaasinstrumenten. Hogg zong en speelde ook toetsen en gitaar. Toch speelden op het debuut al gastmusici mee, zoals drummer Terl Bryant, bassist Tim Harries en de jonge Troy Donockley met zijn Ierse doedelzak. Wie het drietal als een vaste eenheid ziet, moet eerst uitleggen waarom er op de eerste plaat al zoveel anderen meedoen.

Bainbridge is de muzikale architect. Hij componeert, arrangeert, speelt zowel elektrische gitaar als toetsen en produceerde de vijf besproken albums. Wie vooral aan Keltische harpisten denkt, moet zijn interview met Progarchy uit 2022 lezen. Daar noemt hij Deep Purple, vooral Jon Lord en

Ritchie Blackmore, als zijn jeugdinvloeden. Zijn vrienden lieten hem kennismaken met *Close to the Edge* van Yes en *Selling England by the Pound* van Genesis. Ook Mike Oldfields *Tubular Bells* maakte grote indruk. Daarmee loopt er een rechtstreekse lijn van de klassieke progressieve rock naar Iona, zij het niet noodzakelijk een rechte.

Bainbridge werkt een muzikaal idee uit in harmonie én instrumentatie. Een melodie begint op piano, klinkt vervolgens op gitaar en gaat ten slotte samen met een fluit of doedelzak. Sommige gitaristen spelen akkoorden terwijl ze op hun solo wachten. Bainbridge denkt juist in klanklagen: melodie, begeleiding en de ruimte ertussen vormen één geheel. Zijn fijne gitaarspel herinnert ons aan de breed uitgezongen lijnen van David Gilmour en Andy Latimer. Hij imiteert hen niet; hij deelt hun aandacht voor de zorgvuldig geplaatste noot.

David Fitzgerald bracht heel andere muzikale bagage mee. Saxofoon, fluit, piccolo en allerlei houtblazers geven het vroege Iona iets dat in veel symfonische rock niet vanzelf spreekt. In 1991 vertelde hij *Cross Rhythms* dat hij de beelden van het *Book of Kells* in muziek wilde omzetten. Een hele opgave: het handschrift is geen partituur.

Fitzgerald vertrok niet alleen om te studeren. In 1995 vertelde hij in een interview dat hij anders dacht over de koers van de groep en meer ruimte wilde voor zijn muzikale en geestelijke ideeën. In studie en solowerk vond hij die ruimte. Die verklaring krijgt extra betekenis naast de latere bandgeschiedenis. In groepen zijn artistieke idealen zelden volledig verenigbaar, ook wanneer iedereen in de beste harmonie verklaart verder te gaan.

Joanne Hogg is de stem waaraan Iona onmiddellijk te herkennen valt. Ze zingt zuiver, ruim en expressief, zonder de gebruikelijke rockpose van schuren, schreeuwen of overdrijven. Wie Peter Gabriel of Fish verwacht, moet wennen aan Hoggs zang. Wie houdt van de helderheid van Annie Haslam of de sfeer van Clannad, hoeft wellicht minder te wennen. In 1999 vertelde Hogg aan Mike Rimmer dat liedjes niet op bestelling ontstaan: de druk om op afroep nieuw materiaal te leveren werkt volgens haar soms averechts. Een goed album verraadt dat niet, maar het verklaart de jaren tussen de opnamen.

Met Nick Beggs werd de tweede bezetting nog kleurrijker. Je kent hem misschien van Kajagoogoo, maar wie alleen aan *Too Shy* denkt, doet hem tekort. Op zijn Chapman Stick kan hij met beide handen baslijnen én melodieën spelen. Zijn precieze spel geeft stevigheid aan muziek die zonder ritmische steun in nevelen zou kunnen oplossen. Terl Bryant voegt daar soepel en knap drumwerk aan toe.

Troy Donockley gaf aan Iona een herkenbare klank. Zijn *uilleann pipes*, *low whistles* en andere toeters en bellen zijn geen folkloristisch sausje, maar sturen de melodie. Volgens Bainbridge ontdekten ze rond 1990 bij toeval het eigen geluid van gitaar en Ierse doedelzak in unisono. Dat groeide uit tot een typisch Iona-geluid. Ook Mike Haughton, Tim Harries en Phil Barker speelden mee. Maar niet elke muzikant krijgt hier een hoofdrol.

Ook Frank van Essen uit Nederland speelde mee op *The Book of Kells* en keerde later terug. Viool én slagwerk: een vreemde combinatie, maar Van Essen is breed geschoold.

In 2000 vertelde hij dat de afstand naar Groot-Brittannië hem eerst parten speelde. Later kon hij zich toch aansluiten. Op *Open Sky* hoor je zijn veelzijdigheid: een krachtige ritmesectie én een viool die tussen gitaar en Keltische instrumenten beweegt.

Iona was nooit een vaste driemansformatie. De groep had een herkenbare kern, die vooral draaide om aandachtig samenspel. Iona begon als duo, maar had al snel meer handen nodig.

Discografiona

Wie Iona's werk overziet, stuit op studioalbums, verzamelaars, liveplaten en heruitgaven. En sommige cd's komen vaker terug dan oude bekenden op een verjaardag.

De vijf studioalbums in dit boek vormen een bewust gekozen reeks. Het gaat om *Iona* (1990), *The Book of Kells* (1992), *Beyond These Shores* (1993), *Journey into the Morn* (1995) en *Open Sky* (2000). Zij tonen hoe de eerste bezetting uitgroeit tot een volwaardige groep, hoe de composities groeien in lengte en gelaagdheid en hoe zang en instrumentale muziek elkaar beïnvloeden.

Daarmee is de discografie nog niet compleet. Na *Open Sky* verschenen *The Circling Hour* (2006) en het dubbelalbum *Another Realm* (2011). Liveopnamen zijn eveneens belangrijk: *Heaven's Bright Sun* (1997), *Woven Cord* (1999), *Live in London* en *Edge of the World: Live in Europe* tonen een band die op het podium harder en directer klinkt dan in de studio. De verzamelaar *Treasures: The Very Best* (1996) en de uitgaven onder de titel *The River Flows* geven telkens een andere doorsnede van hetzelfde oeuvre.

Niet alle discografieën noemen 1995 bij *Journey into the Morn*. In 1996 kwam de plaat ook buiten Groot-Brittannië uit. Iona zelf noemt oktober 1995 als datum van de eerste Britse uitgave. Daarom gebruiken wij 1995. Bij het debuut nemen we de geremasterde uitgave uit 2002 als uitgangspunt; dat telt mee bij het vergelijken van speelduur of uitvoering met

oudere lijsten. De kern van het oorspronkelijke album bestaat uit twaalf nummers.

De albums kennen uiteenlopende bezettingen. Opnemen gaat nu eenmaal niet zo eenvoudig als vijf mensen rond een microfoon zetten. De band werkte in verschillende studio's, met gastmusici. Later volgden nieuwe mengingen en restauraties. Een jaartal of speelduur heeft altijd betrekking op een bepaalde uitgave en gaat dus niet noodzakelijk over iedere schijf met hetzelfde opschrift.

De albumvolgorde helpt de nieuwsgierige luisteraar. Eerst klinkt het prille Iona, dan het conceptalbum en daarna de tocht over zee. Vervolgens groeien de muzikale bogen en wordt het geluid van de latere bezetting rijker. Maar niemand hoeft de vijf albums achter elkaar te beluisteren. Ook het opbouwen van bewondering heeft zijn grenzen.

Een waarschuwing voor verzamelaars: bezit is nog geen begrip. Een goede ontmoeting met *Bird of Heaven* vertelt meer over Iona dan twintig zorgvuldig ingevulde vakjes in een discografie. Daarom gaan de volgende hoofdstukken over muziek, niet over de ruggen van cd-doosjes.

Symfo en/of gospel

De vraag of Iona symfonische rock of gospel maakt, klinkt alsof een bakker moet kiezen tussen brood en meel. De begrippen liggen niet op hetzelfde niveau.

Symfonische rock gaat over muzikale vorm: uitgerekte composities, afwisselende delen, complexe arrangementen, terugkerende motieven en de bereidheid om een nummer langer te laten duren dan de gemiddelde radio-uitzending voor wensplaten. Gospel of christelijke muziek zegt doorgaans iets over de herkomst, inhoud of bestemming van de teksten. Een compositie kan dus symfonisch zijn én christelijk. Ze kan ook beide niet zijn, al komt dat hier zelden voor.

Iona sluit aan bij de progressieve rock uit de jaren zeventig. Maar niet elk nummer kent de maatwisselingen, virtuositeit of elektrische kracht van *Close to the Edge* van Yes of *La Villa Strangiato* van Rush. De wortels liggen evenzeer in Ierse traditionele muziek, folk, jazz, klassieke muziek en de brede stroom van Britse rock. Dat levert meer kleur op, maar ook een groter risico op teleurstelling bij wie uitsluitend een stevige gitaarsolo zoekt.

Bainbridge noemt in interviews Yes, Genesis, Deep Purple, Focus, Santana en Mike Oldfield. Dat helpt bij het luisteren. Oldfields lange werk verheldert Iona's herhalingen en klanklagen. Bij Genesis wordt muziek een verhaal, ook zonder ingewikkelde ritmes. Yes verbindt virtuositeit met verheven melodie. Pink Floyd en Camel tonen de kracht van geduld, sfeer en één melodielijn.

Ook Marillion is een nuttige vergelijking. De oudere Marillion legde met Fish geregeld de nadruk op tekst en theatrale ontwikkeling, terwijl Iona's Joanne Hogg eerder één heldere melodische gedachte kan laten zweven boven een langzaam veranderend landschap. Overeenkomsten zijn er in de brede toetsenpartijen, de melodische gitaarsolo's en de bereidheid emotionele betrokkenheid belangrijker te vinden dan een dansbare maat. Het verschil is dat Iona zich niet in dezelfde mate richt op het conflict tussen een zanger en de wereld.

Iona vergelijken met Rush en Dream Theater vraagt om aandacht. Wie Rush waardeert om bas, gitaar en drums, komt bij Nick Beggs en Terl Bryant aan zijn trekken. Wie Dream Theater draait om de stevige riffs en het technisch vuurwerk, moet soms geduld hebben. Iona is op haar stevigste momenten uitgesproken rockmuziek, maar niet voortdurend. Acht minuten instrumentaal is nog geen progressive metal.

Neal Morse is een apart geval. Hij en Iona putten allebei uit christelijke bronnen. Morse heeft vaak een groot, nadrukkelijk opgebouwd muzikaal betoog, soms met rechtstreeks getuigenis als kern. Iona richt zich eerder op de ervaring van plaats, geschiedenis, gebed en verbondenheid. Het geloof speelt bij beiden een rol, maar dezelfde inspiratie levert niet dezelfde muziek op. Bovendien waren de opvattingen binnen Iona niet volstrekt uniform. Troy Donockley vertelde in een gesprek uit 2000 openlijk dat hij zelf niet christelijk was, en dat hij juist vanwege de muziek en de vriendschappen deel uitmaakte van de groep.

Rick Wakeman past in dit rijtje: hij verbindt virtuoze toetsen, religieuze thema's en symfonische ambities. Een album

als *The Six Wives of Henry VIII* toont dat een conceptalbum niets hoeft te zeggen over geloof. Zijn christelijke werk laat juist horen dat progressieve rock en geloof prima samengaan. Zijn grootse gebaren contrasteren met Iona's liefde voor sfeer en landschap.

Geoff Mann, jarenlang zanger van Twelfth Night, en Peter Gee van Pendragon vertegenwoordigen ieder op eigen wijze verbindingen tussen symfonische rock en christelijk geïnspireerde muziek. Ook Adrian Snell past prima in dit verhaal: een veelzijdige Britse muzikant en componist die met David Fitzgerald samenwerkte. Wie deze namen alleen als religieuze categorie ziet, mist belangrijke verschillen in hun muzikale taal. Ook Genesis is naar een Bijbelboek genoemd, maar niemand zou daaruit afleiden dat *The Lamb Lies Down on Broadway* een zondagsschooluitgave is.

De vraag 'is het symfo of gospel?' heeft geen eenvoudig antwoord. Iona is een rockgroep met een rijke muzikale gereedschapskist en een duidelijke historische en geestelijke inspiratie. Het is de muziek die bepaalt hoe interessant die combinatie wordt. Wie daar niets aan vindt, hoeft niet te worden overtuigd. Wie er iets in herkent, luistert vanzelf verder.

Het geluid van Iona

Wie nooit naar Iona heeft geluisterd, kan beginnen met de instrumenten. Wie daarna uitsluitend de instrumenten hoort, is nog niet aan de muziek toegekomen.

Een herkenbaar geluid is meer dan de som van gitaar, synthesizer en traditionele fluiten. Ook andere bands gebruiken die middelen, maar bij Iona reist een melodie door allerlei klankkleuren. Een thema klinkt eerst voorzichtig. Dan nemen andere instrumenten het over, tot alleen de echo rest. Dat doet denken aan symfonische composities, maar de bouwstenen zijn eenvoudig.

De elektrische gitaar van Dave Bainbridge is in dat geheel veel meer dan een solo-instrument. Soms speelt hij een lange melodie, helder en licht zingend. Soms worden de klanken met effecten verlengd en ontstaat een nevel waarover fluiten, doedelzak of zang kunnen bewegen. Met de E-bow, die snaren zonder aanslag laat trillen, kan een gitaar bijna de duur van een strijkinstrument krijgen. Daarmee is verwarring met een synthesizer mogelijk. Wie niet precies weet welk instrument hij hoort, maakt geen fout; juist het vervagen van de grens is deel van de opzet.

Tegenover die uitgestrekte tonen staat de ritmesectie. De Chapman Stick van Nick Beggs maakt het mogelijk om meerdere registerfuncties te combineren. Dat wil niet zeggen dat iedere toon die op bas lijkt ook daadwerkelijk uit dat instrument komt. Op latere platen nemen andere bassisten die rol op zich. Onder hen Tim Harries, een veelzijdige muzikant

met ervaring in folk én rock. De drummers Terl Bryant en later Frank van Essen geven de muziek gewicht zonder elke stilte met roffels te vullen.

De *uilleann pipes* verdienen een eigen vermelding. Deze Ierse doedelzakken worden anders bespeeld dan de Schotse *Great Highland Bagpipe*. Een blaasbalg aan de arm zorgt voor de luchttoevoer. Bij Iona passen de melodieën opvallend goed bij de gitaarlijnen. Bainbridge wees later zelf op het bijzondere resultaat van het samenspelen met Troy Donockley. Dat zegt meer dan de vage mededeling dat de muziek 'Keltisch' klinkt. Een muzikaal kenmerk wordt pas interessant als je hoort wat er gebeurt.

Houten fluiten en saxofoons doen ook mee. Fitzgerald gaf het debuut met zijn blaaspartijen pastorale rust en een licht jazzy accent. Mike Haughton zette een deel van dat werk voort, maar op *Open Sky* is de rol van sax minder prominent. In een bandinterview met Mike Rimmer ergens in 2000 sprak Donockley zelfs de twijfel uit of saxofoon wel bij het geluid van destijds paste. Niet alleen recensenten verschillen van mening. Ook muzikanten veranderen soms van smaak.

Dan de zang. Joanne Hogg zingt helder en gedragen. Ze kiest lange melodische lijnen en houdt haar woorden verstaanbaar. Dat kan prachtig zijn, maar soms wordt het te plechtig. Dan krijgt haar stem meer ruimte dan het lied kan dragen. Dat doet niets af aan haar vakmanschap.

Wie naar *Trilogy*, *Matthew – The Man*, *Bird of Heaven*, *Encircling*, *Woven Cord* en *Songs of Ascent* luistert, kan op drie dingen letten. Ten eerste: hoe vaak keert een motief terug, en in welke vorm? Ten tweede: verandert de spanning werkelijk,

of wordt de muziek vooral luider? Ten derde: krijgen de passages rust omdat zij iets voorbereiden, of omdat de componist eenvoudig graag rust hoort? Een goed lang nummer ontwikkelt zich; een zwak lang nummer duurt vooral lang.

De klassieke symfonische rock biedt een maatstaf, geen examen. *Echoes* van Pink Floyd leeft van klank en spanning. *Firth of Fifth* van Genesis draait om thema's die terugkeren. Camel kan met één melodie een heel verhaal vertellen. Iona verbindt die aanpakken met volksmuziek. Soms ontstaat iets bijzonders. Soms is een prachtige fluit gewoon een prachtige fluit en niets meer.

De volgende vijf hoofdstukken onderzoeken wanneer het eerste en wanneer het tweede het geval is.

What a mystery

Het debuut is geen jeugdwerk dat zich voor zijn afkomst schaamt. Het is juist de plaat waarop vrijwel alle latere eigenschappen al aanwezig zijn, alleen nog niet altijd in de juiste verhouding.

Het eerste album verscheen in 1990. De eerste uitgave vormt het begin van de discografie. Voor dit boek luisteren we echter naar de remaster, die deels opnieuw is bewerkt. Die keuze is niet onbelangrijk. Van het debuut bestaan meerdere versies. Voor de latere editie zijn sommige partijen opnieuw opgenomen of gemengd. Wie met een oorspronkelijke lp naast een latere cd gaat zitten, hoort niet dezelfde uitvoering. Bij beoordelingen moet duidelijk zijn om welke uitgave het gaat.

De albumtitel is eenvoudig. Iona heet *Iona*, wat voor een debuut een buitengewoon veilige oplossing is. Toch schuilt er een bewuste keuze achter die naam. Het mocht geen Britse rock worden waarin af en toe een Iers fluitje piept. Het eiland en de verhalen over Columba en de vroege christenen boden inspiratie. De muziek moest meer doen dan behagen: ruimte scheppen, verwonderen en het verleden voelbaar maken.

Turning Tide is het korte voorspel. Daarmee roept de groep meteen een landschap op, nog voordat er een herkenbaar lied begint. Zulke openingen zijn in symfonische rock bepaald geen nieuw verschijnsel. Maar hier ligt de nadruk minder op dreiging of grandeur dan op een beweging die uit de stilte lijkt te ontstaan. Het is een uitnodiging; nog geen bewijs dat de reis de moeite waard zal zijn.

Dat bewijs moet *Flight of the Wild Goose* leveren. De wilde gans staat in de Keltisch-christelijke traditie voor de Heilige Geest. Wie onverschillig luistert, hoeft dat overigens niet al vóór de eerste noot te weten. Het stuk heeft ook op zichzelf muzikale kwaliteiten: het ritme komt in beweging, de melodische lijnen raken elkaar en het instrumentarium klinkt minder als een museum van volksinstrumenten dan als een werkende rockband. Voor lieden die de combinatie van Camel en Mike Oldfield aantrekkelijk vinden, is dit een van de bruikbaarste ingangen tot Iona.

The Island is een andere sterke kandidaat. Hoggs stem staat centraal, maar laat ook de instrumenten spreken. Bij Genesis en Marillion klinkt een verwante melodische dramatiek. Toch ontbreken het theater, de personages en de maskers van die groepen. Iona bezingt vooral een plek en een verlangen. Dat maakt het rustiger en mogelijk ook minder dwingend.

Met *White Sands* en *A'mmachair* klinkt de landschappelijke kant door. Fluiten en lange tonen scheppen een sfeer om in te verblijven. Een kritische luisteraar hoort ook het gevaar van stilstand. Een fraaie klankkleur is geen compositie op zichzelf. Wie van het geduld van *Echoes* houdt, reist hier makkelijker mee dan wie bij Rush de ritmiek van *Hemispheres* zoekt.

Dancing on the Wall laat juist de lichte, ritmische kant horen. Het is een aangename afwisseling, al zal de liefhebber van grote symfonische werken het niet meteen een hoogtepunt noemen. Zulke kortere, beweeglijkere nummers bewijzen dat de groep meer kan dan indrukwekkend langzaam spelen. Maar ze onthullen ook dat Iona in 1990 nog naar de juiste verhouding tussen folk, pop en rock zocht.

Vision of Naran heeft een sterke melodie en geeft de zang alle ruimte. Het is een gedragen lied, geen instrumentale krachttoer. Dat is geen tekortkoming, maar een keuze. Wie van Annie Haslam of de rustige kant van Mostly Autumn houdt, zal hier meer aan hebben dan een liefhebber van ruig Dream Theater. *Beijing* verkent andere werelddelen en het gezongen titelnummer *Iona* brengt ons terug naar het eiland.

Het belangrijkste stuk is *Trilogy*. In symfonische kringen kijkt niemand na acht of negen minuten op de klok. Belangrijker is wat er in die minuten gebeurt. In *Trilogy* toont de groep haar vermogen om afwisselende instrumentale episoden bijeen te brengen zonder de melodische kern kwijt te raken. Voor de lezers telt de afwisseling tussen zacht en stevig zwaarder dan het juiste etiket. Hier wordt hoorbaar dat Bainbridge meer is dan een sfeertekenaar. Hij kan een instrumentale vertelling opzetten.

Here I Stand en *Columcille* zijn veel rustiger. Ze tonen Iona's schaapachtige kant, zonder opzwepende gitaren. De afsluitende verwijzing naar Columba past prima bij de historische inspiratie, maar een liefhebber van *2112* zal hier niet tot tranen worden geroerd. Dat mag gezegd worden. Dit boek wil niemand bekeren, ook niet via het klooster.

Een reactie op MusicMeter noemt *Flight of the Wild Goose* en *Trilogy* uitdrukkelijk als de fraaie nummers en wijst op de veranderingen in de remaster. Beide observaties helpen bij een eerste kennismaking: het album bezit duidelijke uitschieters, en de uitvoering die men hoort kan verschillen van de oorspronkelijke plaat (MusicMeter, gebruikersreactie uit 2008).

Het debuut verdient een gemengd oordeel. Iona klinkt al krachtig, mooi en soms avontuurlijk, maar niet elk idee is even noodzakelijk. De latere albums geven die vrijheid meer vorm. Voor symfonici zijn *Flight of the Wild Goose*, *The Island* en *Trilogy* de beste ingangen. Maar niet achter elke deur staat een gitaarversterker.

Turning the pages

Het ene middeleeuwse boek bevat schitterende afbeeldingen. Het andere is een cd van ruim zeventig minuten. Daarvoor hadden de monniken van Kells hun ganzenveren vermoedelijk neergelegd.

Iona koos in 1992 een beroemd middeleeuws handschrift als onderwerp van haar tweede album. Het *Book of Kells* bevat de vier evangeliën en is bekend om zijn rijkversierde letters, symbolen en beelden. Over het precieze ontstaan bestaan historische vragen. Dat hoeft een componist niet te deren. Beelden inspireren ook als kunsthistorici van mening verschillen.

In december 1991 sprak Fitzgerald met Cross Rhythms over zijn liefde voor het handschrift. Hij wilde de kleuren, lijnen en afbeeldingen in muziek vertalen. Het is een nuttiger verklaring dan de suggestie dat er ergens in de marge van de oude bladzijden een verloren symfonie verborgen lag. Op het album vertaalt Iona de beelden van het handschrift naar thema's en instrumentale passages. Ook klinkt de muziek hechter dan op het debuut.

De bezetting groeit. Nick Beggs speelt bas en natuurlijk Chapman Stick. Terl Bryant zorgt voor het slagwerk en Frank van Essen brengt als gast viool en percussie mee. Zo krijgt de muziek een stevig ritme dat haar uit de kerkelijke nevel houdt. Fitzgeralds blaasinstrumenten geven de plaat nog steeds een eigen gezicht. Zijn bijdrage zou tegelijk een van de laatste wezenlijke hoofdstukken van de vroegste Iona worden.

Kells Opening Theme opent als een muzikaal voorportaal. Dat past bij een conceptalbum: het heeft er baat bij wanneer de luisteraar een onderwerp binnenstapt in plaats van halverwege een kamer binnen te vallen. Bij *Revelation* schuiven grotere gebaren naar voren. De verwijzing naar het laatste Bijbelboek betekent nog niet dat de muziek apocalyptische metal wordt. Maar een groter bereik en een gevoel voor opbouw zijn aanwezig.

Het pièce de résistance is *Matthew – The Man*, bijna twaalf minuten lang. Mike Rimmer wees in het boekje bij *Treasures* op de passage waarin Bainbridges akoestische gitaar na een lange aanloop inzet. Zo'n precieze luisteraanwijzing is zeldzamer dan het gebruikelijke 'schitterend'. Het stuk houdt de aandacht niet door zijn duur vast, maar door zijn afwisseling. Wie graag *Supper's Ready* of de langere stukken van Camel volgt, vindt hier eerder aanknopingspunten dan in een kort meditatief lied.

De evangelisten komen ieder in een andere gedaante terug. *Mark – The Lion*, *Luke – The Calf* en *John – The Eagle* verwijzen naar de traditionele symboliek van de vier evangelisten. Daar hoort Matteüs als mens of engel bij. Die symbolen zijn veel ouder dan Iona en komen vaak voor in de christelijke kunst. Je kunt de wezens niet zomaar aan instrumenten koppelen; daarvoor weten we te weinig en is de muziek te rijk. De kunst is dat ieder muzikaal portret een eigen karakter krijgt, terwijl het album één geheel blijft.

Chi-Rho draagt een oud christelijk monogram in de titel: de eerste twee Griekse letters van *Christos*. Hier staat de zang voorop. Wie progrock meet in noten per minuut, zal hier

weinig aan vinden. Voor wie melodie en sfeer waardeert, vormt het een welkom tegenwicht voor de lange instrumentale stukken. Wie het gospel noemt, heeft over de muzikale waarde nog niets gezegd.

We horen ook *The River Flows*, *Virgin and Child*, *Temptation* en *The Arrest – Gethsemane*. Het zijn scènes uit één geestelijk verhaal. Zo'n opzet laat contrasten toe: onschuld en spanning, stilte en conflict. Er schuilt wel een gevaar in. Wie het verhaal niet kent of weinig met het thema heeft, ervaart niet elk kort fragment als onmisbaar voor het geheel. Niet iedere scène heeft de kracht van een zelfstandige compositie.

Trinity – The Godhead neemt weer meer ruimte. Het slot met *Kells* en *Eternity – No Beginning No End* zoekt de grote beweging en de afronding. Die laatste titel is haast een vrijbrief om nooit meer te stoppen. Gelukkig beperkt Iona zich tot enkele minuten. Voor een lang album is dat een deugd.

Met al haar instrumenten en klanklagen is de productie rijker dan op het debuut. Het album is niet voortdurend even fel, maar in de beste passages levert het precies wat progressieve rock kan bieden: muzikale ideeën die veranderen doordat zij in een ander licht worden geplaatst. Soms zijn er momenten waarop de nadruk op sfeer en symboliek zwaarder weegt dan de spanning. Een rustige passage wordt niet beter van de naam van een evangelist.

Op MusicMeter noemt een recensent het tweede album voor het eerst een plaat met een rode draad. Daar valt wat voor te zeggen, al maakt een rode draad nog geen goede trui. De motieven en hun samenhang bepalen of het album als geheel werkt.

De symfonicus vindt op *The Book of Kells* onverwacht veel houvast. *Matthew – The Man* is onmisbaar. Ook *Revelation*, *The River Flows*, *Kells* en *Eternity* verdienen aandacht. Wie echter een onafgebroken aanval op de trommelvliezen verwacht, kan beter een andere Bijbelvertaling aanschaffen. De muziek gaat over een handschrift, niet over een slagveld.

But I gladly go

Veel groepen zoeken voor hun derde album een andere koers. Iona vond een boot en stuurde er een Ierse monnik mee de oceaan op. Of hij Amerika bereikte, is historisch hoogst onzeker. Muzikaal kwamen ze ergens aan.

Het derde album ontleent zijn leidraad aan de verhalen over Brendan de Zeevaarder, de Ierse heilige uit de zesde eeuw. Volgens de overlevering vertrok hij met metgezellen over zee, op zoek naar het beloofde land. Of de tocht werkelijk naar Noord-Amerika voerde, zoals later wel is gesuggereerd, is geen vaststaand historisch feit. Voor Iona is het verhaal vooral een bruikbaar beeld van vertrek, onzekerheid, overgave en terugkeer. Legende en geschiedenis kun je beter niet verwarren. Een goed verhaal hoeft niets te bewijzen.

Aanvankelijk lijkt *Beyond These Shores* gemakkelijker te volgen dan *The Book of Kells*. De liederen hebben een heldere vorm, Joanne Hogg staat vaker centraal en de stukken duren gemiddeld korter. Dat wil niet zeggen dat het album minder ambities heeft. De samenhang zit vooral in motieven die tussen de liederen terugkeren. De een noemt dat volwassen, de ander mist de instrumentale durf van het vorige album.

De nieuwe bezetting laat zich horen. David Fitzgerald was weg; Mike Haughton speelde nu sax en fluit. Nick Beggs en Terl Bryant bleven samen de ritmesectie vormen. Robert Fripp leverde gitaarspel en traag verschuivende klankvelden. Een opmerkelijke gast voor Iona. Beggs liet Fripp wat demo's horen, waarna de gitarist van King Crimson graag meedeed.

Hun samenwerking zegt meer over Iona's banden met progrock dan welke sfeervergelijking ook.

Prayer on the Mountain is de korte opening van de reis. Dan volgt *Treasure*: een melodie die meteen als lied klinkt. De titel slaat niet op het verzamelalbum *Treasures*, dat pas later zou verschijnen. Eén letter scheidt het nummer van de hele cd.

De tocht krijgt gestalte in *Brendan's Voyage*, terwijl *Edge of the World* de verre horizon laat zien. Deze stukken vertellen samen meer dan een reeks losse liedjes. Liefhebbers van conceptalbums kunnen het verhaal volgen zonder elke verwijzing naar een heilige te onderschrijven. Wie de kust verlaat, weet niet waar hij belandt.

Today is beweeglijker en luchtiger. Volgens Mike Rimmer kreeg Terl Bryant tijdens de opname zelfs een plastic emmer in handen. Een mooi detail in een wereld waarin elke nieuwe klank van een peperduur apparaat lijkt te moeten komen. Voor Iona volstond kennelijk ook een stuk huisraad. Dat maakt het nummer niet vanzelf beter, maar verraadt wel het plezier in vreemde klanken.

View of the Islands is een korte rustplaats. Daarna volgt *Bird of Heaven*, negen minuten en terecht een van de stukken waarover veel wordt gesproken. Voor onze doelgroep een goede ingang tot de plaat. In dit lange stuk wisselen gitaar, zang en Keltische instrumenten elkaar af. De vergelijking met Camel dringt zich hier op door de melodische gevoeligheid; die met Pink Floyd vanwege de ruimte die klanken krijgen. Toch is Iona ritmisch en in de keuze van blaasinstrumenten weer volstrekt zichzelf.

Op MusicMeter wees ChrisX in 2005 *Bird of Heaven* en het dramatische *Beachy Head* aan als hoogtepunten. Flipper vond het album in 2007 minder avontuurlijk, maar toegankelijker dan de voorgangers (MusicMeter, ChrisX 2005; Flipper 2007). Beide opmerkingen kunnen waar zijn. Een heldere melodie maakt de plaat toegankelijker, zonder dat de muziek daardoor minder boeit. En *Beachy Head* bewijst dat de kortere stukken niet tot sfeervulling hoeven te worden gedegradeerd.

Murlough Bay en *Burning Like Fire* mengen zang en instrumenten op heel andere wijze. Het ene schildert een landschap, het andere klinkt directer. Daartegenover staat *Adrift*, waarin het idee van het stuurloos worden van de reiziger terugkeert. De afwisseling tussen liederen en passages waarin woorden minder tellen, werkt goed.

Niet elk nummer is even spannend. *Machrie Moor* en *Healing* richten zich sterker op de rustigere, folkachtige en contemplatieve kant, mede dankzij de bijdragen van harpiste Fiona Davidson. Ze passen in het geheel, maar niet als eerste kennismaking voor een liefhebber van stevige Rush. Hun schoonheid prijzen zonder de mogelijke verveling van onze doelgroep te noemen, zou oneerlijk zijn. Een album mag afwisselend zijn zonder dat iedere afwisseling even geslaagd is.

Brendan's Return en het titelnummer geven de tocht een afronding. Het motief van terugkeer werkt ook wanneer men het heiligenverhaal niet volledig heeft gevolgd. Een conceptalbum hoeft geen ononderbroken compositie te zijn. De samenhang kan in terugkerende ideeën, verwante melodieën en een spanningsboog over afzonderlijke nummers worden aangebracht.

Beyond These Shores is daarmee misschien niet Iona's avontuurlijkste plaat, maar wel een van haar meest overtuigende in het combineren van goede liederen met uitgesponnen symfonische passages. Voor een nieuwe luisteraar zijn *Bird of Heaven*, *Beachy Head*, *Edge of the World*, *Treasure* en *Burning Like Fire* de stukken waar de muziek haar pleidooi het beste zelf kan houden. Men hoeft haar daar geen handje bij te helpen. En zeker geen folder over de heilige Brendan.

We have come this far

Wie ruim een uur op reis is geweest, mag best vragen waar de ochtend blijft. Journey into the Morn duurt bijna tachtig minuten en rekent erop dat niemand onderweg uitstapt.

Dat jaartal vraagt om uitleg. Iona's tijdlijn vermeldt oktober 1995 als verschijningsdatum. Elders staat vaak 1996, toen de plaat ruimer verkrijgbaar werd. Wij houden 1995 aan, maar noemen ook de latere datum. Daar hoeft geen ruzie van te komen. Er zijn belangrijkere kwesties in de geschiedenis van de mensheid die om een eenstemmig jaartal vragen.

Van het vijftal is dit het grootste album, zowel qua duur als ambitie. Sinds de vroege jaren negentig zocht Iona naar verbindingen tussen Keltische geschiedenis, het landschap, de persoonlijke ervaring en moderne rock. *Journey into the Morn* brengt die elementen in een uitgesponnen vorm bij elkaar. Het resultaat is rijk, maar vergt ook geduld. Een dubbelalbum van veertig minuten zou makkelijker zijn; dat is nu eenmaal de aard van een dubbelalbum van veertig minuten.

Na het vertrek van Nick Beggs nam Tim Harries de bas over. Terl Bryant blijft achter de drums; Mike Haughton en Troy Donockley zorgen opnieuw voor veel van de blaaspartijen. De gasten Robert Fripp en Máire Brennan, nu Moya Brennan, voegen herkenbare klanken toe. Brennan is bekend van Clannad en dus bij uitstek een brug tussen de Keltische wereld en moderne opnametechnieken. Fripp is te horen in *The Search* en *Divine Presence*, waar hij geen virtuoze solo speelt, maar klankruimten bouwt.

Het album begint met *Bi-Se I Mo Shúil*, waarvan het tweede deel vlak voor het slot terugkeert. De Ierse regels komen uit een gebedslied. De eerste betekent 'Wees mijn ogen'. De herhaling is bewust: begin en slot verbinden de bijna tachtig minuten tot een reis.

Irish Day laat vrolijke volksmuziek samengaan met het brede Iona-geluid. *Wisdom* en *Everything Changes* tonen een meer liedgerichte kant. Hogg zingt de melodieën met zorg, maar de band moet voorkomen dat zij klinkt als een religieuze singer-songwriter met een dure begeleidingsgroep. Dat lukt niet altijd. Een mooie melodie wordt niet interessant door haar zes keer langs dezelfde bocht te leiden.

Inside My Heart is een goed voorbeeld van de intimiteit die de groep zoekt. Niet elke symfoliefhebber zal deze kant waarderen. Wie vooral gitaarspel zoekt, hoeft een gedragen tekst niet aan te horen alsof zijn muzikale geloofwaardigheid ervan afhangt. Toch dient dit soort materiaal als tegenwicht tegen de langere instrumentale passages. Het album is niet bedoeld als een ononderbroken wedstrijd in virtuositeit.

Het middelpunt is *Encircling*, bijna twaalf minuten. In dit stuk toont Iona zich van haar beste kant: een uitgesponnen vorm, steeds terugkerende motieven, koele ruimte, warm samenspel en een spanningsverloop dat de tijd probeert te rechtvaardigen. Niet ieder rustig deel brengt de compositie merkbaar verder, maar het grote gebaar is overtuigend. Voor een liefhebber van *Echoes*, *Ice* van Camel of de langere, contemplatieve passages van Marillion is dit de plek waar de overeenkomst tot muzikale winst kan leiden.

De titelsong *Journey into the Morn* biedt daarna een korte adempauze. *Lindisfarne* voert ons terug naar het eiland dat de oprichters zo boeide. Fitzgeralds fascinatie klinkt nog door, al is de bezetting veranderd. De plaats is dezelfde, de band niet meer.

No Heart Beats is ingetogen en kan buiten het albumverband wat op zichzelf staan. *The Search* en *Divine Presence* laten meer sfeer horen, met een belangrijke rol voor Fripp. Zijn klankvelden ontvouwen zich langzaam. Een luisteraar die King Crimson vooral kent van de agressieve kanten van *Red* kan hier een heel andere Fripp aantreffen. Geen tegenstelling: een gitarist kan rafelig én gewichtloos klinken.

Daarna komt *Heaven's Bright Sun*, een instrumentaal stuk dat uitgroeide tot een visitekaartje voor Iona. Het is een goede tip voor een breed symfonisch publiek, niet omdat het op een andere groep lijkt, maar omdat de melodische ontwikkeling en het rockinstrumentarium voldoende op eigen benen staan. Live-uitvoeringen tonen hoe de muziek op het podium aan kracht wint. Bainbridge vertelde in 1997 dat de nummers van het debuut live vaak energiekere versies kregen; eenzelfde vraag naar podiumkracht is bij dit stuk vruchtbaar.

Na de terugkeer van het Ierse thema sluit *When I Survey* de plaat af. De titel verwijst naar de hymne *When I Survey the Wondrous Cross*. Het slot duurt ruim acht minuten en is niet bepaald bescheiden. Meer dan waar ook klinkt het christelijke karakter nadrukkelijk door. Wie zich daaraan stoort, hoeft dat niet als muziekrecensent te verbergen. Maar de tekst alleen bepaalt niet of de compositie muzikaal slaagt.

De zwakte van *Journey into the Morn* is tegelijk zijn charme: er staat veel op. De beste stukken behoren tot Iona's indrukwekkendste werk; enkele liederen en tussengedeelten halen die hoogte niet. Bijna tachtig minuten vragen dringend om selectie door de luisteraar. Wie alle nummers uit één adem op dezelfde hoogte waardeert, heeft wellicht iets over het hoofd gehoord. Voor onze Veilige Lijst zijn in ieder geval *Encircling*, *Heaven's Bright Sun*, *Lindisfarne*, *Irish Day* en mogelijk *When I Survey* sterke kandidaten.

Op MusicMeter behoort dit album volgens de waarderingscijfers tot de geliefde middenperiode. Maar een gemiddelde is geen uitnodiging om het verstand bij de deur in te leveren. Het grote werk verdient bewondering wanneer de muziek die zelf afdwingt, niet omdat de titel het ochtendlicht belooft.

We really cannot stay

De hemel is geopend, de bezetting weer veranderd en de eeuw bijna gewisseld. Wat niet veranderde: Bainbridges talent om twee minuten stilte en tien minuten muziek soepel te verbinden.

Open Sky verschijnt ergens in mei 2000, vijf jaar na het vorige studioalbum in de tijdlijn. Intussen was Iona niet verdwenen. Er kwam onder meer de dubbel-cd *Heaven's Bright Sun* en het orkestrale liveproject *Woven Cord*, maar nieuwe studiocomposities lieten op zich wachten. In een gesprek met Mike Rimmer uit juni 2000 vertelt de groep over de terugkeer op het podium en de lange voorbereiding. Zangeres Joanne Hogg vertelt openlijk dat ze moeite had voldoende liederen te schrijven. Ze levert liever een goed lied te laat dan vijf matige precies volgens schema. De platenmaatschappij zal daar anders over hebben gedacht.

De band klinkt anders dan bij haar debuut. Dave Bainbridge en Joanne Hogg zijn herkenbaar gebleven. Troy Donockley vult met zijn Ierse blaasinstrumenten veel muzikale ruimte, Phil Barker speelt bas en Frank van Essen combineert slagwerk en viool. Dat is meer dan een detail. De viool beweegt trefzeker tussen gitaar en doedelzak, terwijl dezelfde muzikant even later de ritmische motor bedient. Van Essen is geen wondermens, maar één instrument vult zijn agenda kennelijk niet.

Het openingsstuk *Woven Cord* duurt ruim negen minuten en laat meteen horen waar het om gaat. Voor wie houdt van

lange instrumentale symfo is dit een feest: een melodie groeit geleidelijk uit tot een geheel van verschillende instrumenten. De titel herinnert aan het eerder verschenen orkestrale album, maar op *Open Sky* gaat het om een studio-opname met een eigen plaats in de compositie. Dat telt bij het vergelijken van uitvoeringen.

Wave After Wave heeft weer zo'n lange, golvende spanningsboog. Een passende titel: Iona vond drie golven nooit genoeg om de zee te beschrijven. *Open Sky* is daarna het titelnummer, met een sterker liedkarakter. Hoggs zang is direct herkenbaar, met alle voor- en nadelen. Wie van glasheldere zang houdt, zal er meer mee kunnen dan wie verwacht dat de zangeres zich als Ann Wilson van Heart door iedere maat heen worstelt.

Castlerigg behoort tot de uitbundigste nummers. De naam verwijst naar een prehistorische steencirkel in het Lake District, passend bij de liefde voor landschap en verleden. De groep krijgt negen minuten om de Ierse melodieën, de drums en de elektrische gitaar te verenigen. Wie Iona te braaf vindt, moet hier niet voortijdig afhaken. Het ritmische vuur kan daadwerkelijk oplaaien. De vergelijking met Mike Oldfield ligt meer voor de hand dan die met een doorsnee kerklied.

A Million Stars is korter en roept vooral een sfeer op. Wie Dream Theater kent van het geweld, hoort hier nauwelijks virtuoos vertoon. Zo'n intermezzo biedt rust tussen de langere composities. Maar deze erkenning mag geen vrijbrief worden: ook een intermezzo moet meer doen dan tijd verbruiken. *Light Reflected* en *Hinba* dragen vervolgens verder bij aan de afwisseling tussen zang, instrumenten en verstilling.

Het omvangrijkste werk is *Songs of Ascent*: drie delen van samen ruim twintig minuten. De titel verwijst naar de pelgrimsliederen of bedevaartpsalmen, een verzameling binnen het Bijbelboek Psalmen. Wie de eerdere albums kent, hoort dat de christelijke inspiratie niet is verdwenen. Maar het is nu vooral de grote muzikale vorm die de aandacht verdient. Bij een drieluik telt de balans tussen de delen.

Het eerste deel zet materiaal in beweging en legt het vertrekpunt vast. Het tweede neemt meer tijd voor verbreding en verandering. Het derde deel moet afronden wat eerder is begonnen. Niet iedereen zal alle drie de delen even spannend vinden. Maar wie houdt van de lange vormen van Yes, de opbouw van *The Snow Goose* van Camel of de instrumentale vervoering van Neal Morse, heeft hier voldoende om zich in vast te bijten. Het is in ieder geval niet de lengte alleen die het werk symfonisch maakt, maar de poging om van losse secties één reis te maken.

Friendship's Door besluit de cd met opnieuw een lied van aanzienlijke lengte. Het zal een luisteraar die vooral ritmische verrassingen zoekt niet snel voor Iona winnen. Het is wel een passende afsluiting van een album waarin nabijheid, ruimte en gezamenlijk musiceren de toon bepalen.

De productie klinkt rustig en doordacht, als werk van een ervaren groep. Dat levert prachtige breedte op, maar ook het risico dat iedere pauze wordt aangezien voor diepgang. Een recensent op MusicMeter (bespreking van *Open Sky*) herkent de symfonische kant van *Journey into the Morn* en de sfeer van *The Book of Kells*. Die typering past: je hoort beide kanten.

Wie *Open Sky* de beste van de vijf vindt, hoeft zich niet te verantwoorden. Wie het album te gelijkmatig of te ernstig vindt, evenmin. Het is een gerijpt album, sterk in zorgvuldig opgebouwde instrumentale passages. Voor onze achterban springen uiteraard *Woven Cord*, *Castlerigg* en *Songs of Ascent* eruit, gevolgd door *Wave After Wave* en het titelnummer. Het is wellicht de beste plaat om te horen hoeveel symfonische muziek Iona in zich heeft, als niemand haast maakt met een volgende radiosingle.

En dan: De Lijst?

De Lijst lijkt een eenvoudige manier om samen over muziek te oordelen. Men zet de mooiste albums bovenaan, de minder mooie daaronder en is klaar. Alleen de vier Vrienden weten hoeveel onenigheid er achter zo'n uitslag schuilgaat.

De spelregels zijn helder. Iedere Vriend stelt een persoonlijke Top 25 van albums samen. Nummer één krijgt 25 punten, nummer 25 krijgt er één. Per album tellen we de vier scores op. Het resultaat heet De Lijst, maar is geen eensluidend oordeel. Eén enthousiaste liefhebber kan door drie schouderophalende Vrienden gemakkelijk worden overstemd. Juist bij Iona is die spanning tussen persoonlijke voorkeur en gezamenlijk oordeel van belang.

Er zijn voor het maken van een Lijst minstens drie vragen. Wat doet de muziek? Hoe goed doet zij dat? En hoeveel plezier heeft de luisteraar eraan? De eerste vraag is beschrijvend. De tweede is een oordeel over de uitvoering. De derde is een persoonlijke kwestie die zich slecht laat corrigeren met feiten uit een interview. Geen enkele bronvermelding kan iemand dwingen een melodie ontroerend te vinden.

Het aantal keren luisteren telt ook mee. Sommige muziek raakt meteen. Andere muziek boeit pas als de grote lijn hoorbaar wordt. Wie een nummer eerst saai vindt, kan er na vijf keer luisteren anders over denken. Het omgekeerde kan ook: de muziek die de eerste keer alle aandacht opeist, blijkt na verloop van tijd weinig nieuws meer te bieden. Een Top 25 is geen eeuwige waarheid. Het is een momentopname.

Ook op MusicMeter is dat verschil te zien. Luisteraars geven er albums een cijfer en kiezen hun favoriete nummers. Het gemiddelde zegt iets, maar niet alles. Dertig stemmen zijn geen referendum onder de mensheid. Het zijn bovendien de stemmen van mensen die de moeite namen het album te beoordelen. Wie Iona niet kent, stemt meestal niet. Wie een uitzonderlijk sterke mening heeft, misschien juist wel. Het cijfer laat iets zien, maar lang niet alles.

Beter is vergelijken zonder te kopiëren. In *Bird of Heaven* hoort de een de melodische kracht van Camel; de ander denkt aan Pink Floyd vanwege de ruimtelijke passages. Geen van beiden hoeft ongelijk te hebben. Wie Iona door zulke vergelijkingen ontdekt, heeft een ingang gevonden. Wie daarna uitsluitend nog zoekt naar wat op een andere band lijkt, doet Iona tekort.

Hier past het Hoogliedvers dat Martinus in het voorwoord aanhaalt: *'dat gij de liefde niet opwekt, noch wakker maakt, totdat het dezelve luste.'* Uitstekend advies, hoewel Hooglied niet over de kwaliteit van een keyboardintro gaat. Muzikale liefde ontstaat niet door een dwingend betoog of een hoog cijfer.

De Top 25 achter in dit boek is daarom nadrukkelijk niet De Lijst. De Vrienden rangschikken albums, Joanne – ik dus, of toch die andere – geeft 25 luistertips. De lijst is een hulpmiddel, met nummers waar een symfonicus vermoedelijk iets mee kan. De nummer één van Joanne verplicht niemand tot dezelfde voorkeur. Zelf luisteren blijft de enige betrouwbare manier.

Een album beoordeel je bovendien anders dan een afzonderlijk nummer. Een album kan winnen door de samenhang, zelfs als geen enkel nummer de Top 25 haalt. Omgekeerd kan een sterk nummer op een verder wisselvallige plaat staan. Wie alleen naar albumcijfers kijkt, mist dat onderscheid. Wie alleen favorieten telt, doet de stille verbindingsstukken tekort. Iona maakt beide fouten verleidelijk: een korte melodie kan de aandacht trekken, terwijl de langere instrumentale ontwikkeling pas na herhaald luisteren betekenis krijgt.

Ook de vraag bepaalt de uitkomst van een ranglijst. Vraag naar het meest indrukwekkende gitaarspel en er komen andere nummers naar voren dan wanneer het om de zang van Joanne Hogg gaat. Vraag naar de beste compositie en de lijst verandert opnieuw. Een nummer van twaalf minuten kan veel kwaliteiten tonen, maar ook de luisteraar driemaal kwijtraken. De duur zelf levert geen punten op. Een stuk van drie minuten kan in drie minuten precies bereiken wat een langer werk vergeefs probeert.

Een Top 25 is dus geen eindvonnis. Een maand later kan dezelfde luisteraar nummers verschuiven of schrappen. Dat is geen wispelturigheid, maar het gevolg van goed luisteren. Soms blijft een stille melodie langer hangen dan een luid spektakel. En soms is een indrukwekkende eerste kennismaking vooral een eerste kennismaking.

Een Lijst maken is eenvoudig. Weten wat erin thuishoort, duurt een leven lang.

Iona in vogelvlucht

Een eilandband krijgt zeelucht en wisselvallig weer cadeau. Iona voegde daar geloof, wisselende bezettingen en heel wat instrumenten aan toe. Het begon met een bezoek aan een eiland, niet met een platencontract.

In 1988 bezocht David Fitzgerald Lindisfarne, voor de kust van Northumberland. Na veel optredens, onder meer met Adrian Snell, zocht hij rust. De vroegchristelijke geschiedenis van het eiland maakte indruk. Zijn belangstelling voerde verder terug, naar Iona voor de Schotse westkust. Daar had de Ierse monnik Columba in 563 een klooster gesticht. Zo'n veertien eeuwen later bleek dat nog altijd een vruchtbaar vertrekpunt.

Fitzgerald vertelde zijn ideeën aan Dave Bainbridge, met wie hij al had gemusiceerd. Ze wilden historische en geestelijke inspiratie met eigentijdse muziek verbinden. In juni 1989 traden ze voor het eerst op als Iona, nog als duo. Die zomer maakten ze proefopnamen van *Flight of the Wild Goose* en *Trilogy*. In augustus sloot Joanne Hogg zich op het Greenbelt Festival aan. De groep kreeg een zangeres, liedschrijfster én toetseniste. De driemansformatie uit het eerste hoofdstuk had haar derde lid.

Iona's debuut kwam uit in 1990. Hoggs zang, Bainbridges gitaren en toetsen en Fitzgeralds blaaswerk vormden een hecht geheel. De muziek raakte aan folk, rock en jazz, maar ook aan lange instrumentale stukken. Wie gewone gospel verwachtte, kreeg toch iets heel anders te horen.

Gastmuzikanten – al dan niet om den brode – waren van node, onder wie Terl Bryant, Tim Harries en Troy Donockley. Met een gitaar, een saxofoon en goede bedoelingen alleen vorm je immers geen ritmesectie.

De plaat kwam uit bij een christelijk label, maar Iona zocht een breed publiek. De teksten waren vaak confessioneel van aard, maar de muzikale voorbeelden kwamen ook van buiten de kerk. Bainbridge luisterde naar Genesis en Yes; Fitzgerald was thuis in folk en kerkgeschiedenis. Hogg gaf de stukken een herkenbare stem. Het publiek kwam soms voor de teksten en soms voor de gitaarsolo's.

Met *The Book of Kells* uit 1992 groeide de ambitie. Het middeleeuwse evangeliehandschrift inspireerde lange composities. Drummer Terl Bryant en bassist Nick Beggs gaven het geluid gewicht. Beggs was met Kajagoogoo bekend geworden, maar bleek ook op de Chapman Stick zijn mannetje te staan. Frank van Essen speelde als gast viool en slagwerk. Het werd een hele opgave om alle muzikanten voor te stellen.

Na dat album vertrok Fitzgerald. Hij wilde zijn eigen muzikale en geestelijke koers volgen. Het ging om meer dan een nieuwe studie. Mike Haughton nam veel van de blaaspartijen over. Voor *Beyond These Shores* uit 1993 koos Iona de verhalen over Brendan de Zeevaarder als leidraad. De zang kreeg meer ruimte; Robert Fripp van King Crimson leverde gastbijdragen. Een Keltische vertelling en de gitarist van King Crimson: die passen niet vanzelf in één platenbak.

Journey into the Morn verscheen in 1995 en bereikte een jaar later meer luisteraars. Het album biedt bijna tachtig minuten aan liederen, instrumentale stukken en een Iers

gebedsthema. Máire Brennan van Clannad en Robert Fripp waren te gast. Tim Harries en Troy Donockley waren inmiddels vaste krachten. De gezichten wisselden; de kern bleef.

Op het podium klonk Iona anders. Rustige studiostukken kregen er meer kracht. Ook het samenspel van gitaar en Ierse doedelzak kwam tot leven. De live-uitgave *Heaven's Bright Sun* uit 1997 legde daar iets van vast. In 1999 verscheen *Woven Cord*, een samenwerking met het All Souls Orchestra. Bij het eerste bezoek aan Lindisfarne had vermoedelijk niemand al een begroting voor een orkest opgesteld.

In 2000 kwam *Open Sky* uit. Frank van Essen had een vaste plek gekregen als drummer én violist; Phil Barker speelde bas. De composities lieten horen dat Iona lange instrumentale stukken trouw bleef. De groep bleef hartstochtelijk zoeken naar een balans tussen zang, stilte en instrumentale ontwikkeling. Nieuwe platen opnemen vergde inspiratie én geduld. Muzikanten moeten immers ook tegelijk in de studio zijn.

Na *Open Sky* bleef Iona actief. Met *The River Flows* uit 2002 kreeg het vroege werk nieuw leven, soms in een andere uitvoering. Later verschenen *The Circling Hour* (2006) en het dubbelalbum *Another Realm* (2011). Intussen wisselde de bezetting. In 2009 vertrok Troy Donockley. Martin Nolan nam later de doedelzak over. De bezetting werd een stamboom met muzikale zijtakken.

In 2016 kondigde Iona een al dan niet voorlopig einde aan van opnamen en optredens. De deur bleef op een kier, maar ander werk ging voor. Bainbridge, Hogg en verschillende oudleden bleven afzonderlijk actief. In 2020 verscheen *The Book of Iona*, een verzameluitgave van zeventien cd's. Er was

inmiddels genoeg muziek om er een kleine kast voor te reserveren. Een zegen of een verzoeking? Dat mag de verzamelaar bepalen.

Wat Iona bijeenhield, was niet een vaste bezetting of één muziekstijl, maar de poging om oude verhalen en nieuwe klanken samen te brengen: een eiland en een versterker, een gebed en een gitaarsolo, een doedelzak en een drumstel. De een hoort christelijke bezinning, de ander Keltische muziek, een derde symfonische rock. Alle drie hebben iets gehoord, maar daaruit volgt nog geen gezamenlijke voorkeur. Misschien is dat wel de eigenlijke geschiedenis van Iona: een band die haar grenzen liever verkende dan bewaakte.

Bronnen voor deze biografie: de officiële bandgeschiedenis op iona.uk.com en het interview met Dave Bainbridge op MainlyPiano (november 2016). De muzikale duiding is van de auteur.

De rek tussen rock en ruk

Een muziekliefhebber heeft woorden genoeg voor zijn oordeel. Muziek kan mooi, schitterend, meeslepend of fenomenaal zijn. Daartegenover staan lelijk, saai, vervelend, onuitstaanbaar en verschrikkelijk. Wie zelfs dat nog te vriendelijk vindt, heeft een korter oordeel paraat: ruk.

Rukmuziek is geen erkend genre. Er is geen aparte afdeling voor in de platenzaak, geen hitlijst en voor zover bekend geen jaarlijkse *Ruk Awards*. Het woord zegt weinig over muziek, maar veel over de luisteraar. Wat voor de een heerlijke rock is, klinkt voor een ander als pure ruk. Tussen die twee zit heel wat rek.

Neem twee denkbeeldige muziekliefhebbers. De eerste is een echte symfonicus. Hij houdt van Genesis, Yes en Camel, uit de tijd dat een nummer van vier minuten als haastwerk gold. Hij houdt van lange composities, verrassende maatwisselingen, stevige gitaarsolo's en toetsen die meer ruimte innemen dan een doorsnee woonkamer. Een stuk boeit hem pas echt wanneer het minstens tweemaal van karakter verandert en vervolgens terugkeert naar een thema waarvan hij inmiddels bijna was vergeten dat het bestond.

De tweede luisteraar is een echte Iona-fan. Hij houdt van Keltische klanken, Joanne Hoggs stem, spirituele teksten en melodieën die meteen in je hoofd blijven hangen. Of een passage in zevenachtste maat staat, kan hem weinig schelen. Sterker nog, hij hoeft helemaal niet te weten dat er zoiets

bestaat. Een stuk van twaalf minuten moet hem twaalf minuten lang iets te vertellen hebben. En een gitaarsolo die precies op tijd ophoudt, kan op zijn warme belangstelling rekenen.

Beiden krijgen dezelfde opdracht: stel uit de eerste vijf albums van Iona een Top 3 samen.

De symfonicus kiest voor *Matthew – The Man*, *Woven Cord* en *Trilogy*. Daarin staan muzikale ontwikkeling, afwisseling en opbouw voorop. Hij hoort composities waarin iets *gebeurt*, waarin een melodie op reis gaat en onderweg verschillende landschappen doorkruist. Die muziek laat hij graag aan zijn vrienden horen, al moet hij daarvoor soms eerst uitleggen waarom het pas na zeven minuten werkelijk interessant wordt.

De Iona-fan komt met *Inside My Heart*, *Chi-Rho* en *Irish Day*. Hij kiest voor intieme zang, gedragen melodieën en een lichte Keltische sfeer. Een ingewikkeld muzikaal bouwwerk hoeft voor hem niet. Hij wil worden geraakt, niet onderwezen in de architectuur van de compositie. Moet hij kiezen tussen een ontroerende stem en een virtuoze gitaarsolo, dan kiest hij zonder aarzelen de stem.

De lijstjes hebben geen enkel nummer gemeen.

Opmerkelijk: twee liefhebbers kiezen uit dezelfde vijf albums zes totaal verschillende nummers. Niet omdat een van hen de muziek verkeerd begrijpt, maar omdat ze op andere dingen letten. De eerste hoort hoe de muziek in elkaar zit. De tweede voelt vooral wat zij bij hem oproept. En misschien hoort de eerste dat laatste ook wel, terwijl de tweede heus niet stokdoof is voor een fraaie instrumentale passage. De verschillen zijn gradueel, de gevolgen voor de ranglijsten groot.

Nu is het verleidelijk de een een betere muziekkenner te noemen dan de ander. De symfonicus kan immers uitleggen hoe de thema's zich ontwikkelen, welke instrumenten elkaar aanvullen en waarom een bepaalde overgang compositorisch zo geslaagd is. Zijn gereedschapskist zit vol muzikale argumenten.

Maar de ander heeft een lastiger te weerleggen argument: hij vindt het gewoon mooi.

Dat is een lastig argument: niet zwak, maar nauwelijks te weerleggen. Je kunt uitleggen waarom een compositie knap in elkaar zit. Je kunt zelfs aantonen dat een muzikant technisch meer kan dan een ander. Maar dat verplicht niemand er graag naar te luisteren. Muziek is geen wiskundige vergelijking waarbij de juiste uitkomst automatisch bewondering afdwingt.

Omgekeerd is persoonlijke ontroering geen bewijs van muzikale voortreffelijkheid. Wie bij een eenvoudig lied in tranen uitbarst, heeft daarmee nog niet aangetoond dat het een meesterwerk is. Misschien herinnert het hem aan zijn jeugd, aan een verloren liefde of aan een rampzalige vakantie. De tranen zijn echt. Dat bewijst nog geen meesterwerk.

Muzikale kwaliteit is niet hetzelfde als persoonlijke waardering. Wie zijn smaak tot norm maakt, vergeet dat. Wie alleen ingewikkelde muziek waardeert, ziet eenvoud aan voor armoede. Wie liever heldere melodieën hoort, noemt complexiteit al snel gewichtigdoenerij. Beiden hebben soms gelijk. Maar lang niet altijd, en zelden tegelijk.

Iona maakt die tegenstelling boeiend: de groep spreekt beide liefhebbers aan. Dave Bainbridge kan een lange instrumentale compositie opbouwen waarin gitaren, toetsen, fluiten

en doedelzakken elkaar vinden. Daarna trekt Joanne Hogg met een betrekkelijk eenvoudig lied alle aandacht. De een hoort een welkome afwisseling, de ander een hinderlijke onderbreking. Welke van die twee gelijk heeft, hangt af van de vraag die niet gesteld is.

Misschien moeten we daarom voorzichtig zijn met het woord ruk. Het is bijzonder bruikbaar wanneer we onze afkeer willen samenvatten, maar minder geschikt om muziek te beoordelen. Wie een nummer ruk noemt, heeft zijn oordeel weliswaar krachtig geformuleerd, maar nog nauwelijks iets uitgelegd. Het is de muzikale variant van zeggen dat iets vies is. Een begrijpelijke reactie, maar de kok leert er weinig van.

Ook een knap gearrangeerd stuk kan ruk zijn. Een compositie wordt niet automatisch goed door haar lengte, een gitaarpartij niet door haar snelheid en een tekst niet door haar diepzinnige bedoeling. Zelfs samen bieden die drie geen garantie. Wie twaalf minuten neemt voor een idee dat na twee minuten al is uitgeput, heeft niet noodzakelijk een symfonisch meesterwerk geschreven. Hij heeft mogelijk tien minuten te veel opgenomen.

Een eenvoudig lied hoeft niet minderwaardig te zijn. Drie akkoorden kunnen een prachtige melodie dragen. Een korte zanglijn kan iets uitdrukken waarvoor een uitgebreid instrumentaal betoog geen woorden heeft. Muzikale eenvoud is niet hetzelfde als muzikale gemakzucht. En ingewikkeldheid is niet hetzelfde als diepgang.

Daarmee zijn we terug bij onze twee Iona-liefhebbers. De symfonicus heeft zijn Top 3, de Keltische luisteraar de zijne. Beiden zijn tevreden. Vervelend wordt het pas als de eerste

de ander probeert te overtuigen dat *Matthew – The Man* objectief beter is dan *Inside My Heart*, of wanneer de tweede volhoudt dat *Woven Cord* overbodig lang duurt omdat hij zelf na drie minuten genoeg heeft gehoord.

De rek tussen rock en ruk blijkt niet in de muziek te zitten, maar in de luisteraar zelf. Wie zijn voorkeuren kan loslaten, kan ontdekken waarom een ander iets bewondert dat hij zelf nauwelijks verdraagt. Dat hoeft zijn smaak niet te veranderen. Het kan zijn begrip ervan wel vergroten.

Helpt dat allemaal niet, dan kan men altijd nog een eigen Top 25 maken. Zo kan iedereen de muziek naar eigen inzicht ordenen, zonder dat een ander daarnaar hoeft te luisteren.

Want over smaak valt uitstekend te twisten. Zolang niemand denkt dat hij de discussie kan winnen.

Genesis

Genesis? Heet het laatste hoofdstuk Genesis? Waar slaat dát dan op?! Moet het geen Openbaring heten? Nee.

In den beginne schiep de banddraaja verwarring. De Lijst begon met Genesis en Marillion. Al gauw volgden bands met een breed draagvlak. Nou ja, tot op zekere hoogte dan. Bands als Supertramp en Dream Theater krijgen niet van alle Vrienden evenveel bijval. Een anonieme JK opperde via een slim plan een Queensraaÿum. Die initialen komen mij verdacht bekend voor. Niet gek. Maar wie wordt de tegenhanger? Een band die een banddraajum met een naam op naajum aan zijn broek krijgt, net als bij de Genaajum. Dan kunnen ze 'Naai 'em! Naai 'em! Naai 'em!' scanderen, al valt er weinig te lachen.

In de jaren negentig openbaarde Iona zich. Niet doordat een hemelse stem ineens vier Vrienden opdroeg hun platenkasten te herschikken. Veel zou dat overigens niet hebben geholpen. Slechts twee van de vier bleken voor de Britse groep ontvankelijk. De andere twee bleven wijselijk afzijdig, of waren niet onder de indruk. Dat onderscheid valt na zoveel jaren moeilijk vast te stellen.

In 1995 doken de eerste Iona-albums op in de persoonlijke lijsten. Het waren er meteen drie: *Iona*, *The Book of Kells* en *Beyond These Shores*. Het debuut kreeg zeven punten van één Vriend. De andere twee albums hadden meer succes. *The Book of Kells* verzamelde 26 punten en *Beyond These Shores* zelfs 38. Beide haalden de gezamenlijke Top 25: het

eerste op plaats zeventien, het tweede op plaats tien. Een opmerkelijke entree voor een groep die bij de helft van de Vrienden nog geen punt had gescoord.

Het jaar daarop ging het nog beter. *Journey into the Morn*, dat in 1995 was uitgebracht, kreeg in 1996 zijn eerste notering en werd door beide liefhebbers onmiddellijk omarmd. Samen gaven zij het album 41 punten, goed voor de negende plaats in De Lijst van 1996. *Beyond These Shores* haalde dertig punten, *The Book of Kells* 27 en het debuut negen. Samen 107 punten.

Honderdzeven punten! Verdeeld over vier albums, maar afkomstig van slechts twee Vrienden. Voor een groep die de andere twee kennelijk niet tot herbeluisteren verleidde, was dat een hele prestatie. Drie albums haalden de gezamenlijke Top 25. Iona leek een blijvertje.

Maar het hoogtepunt bleek tevens het keerpunt.

In 1997 zakte het gezamenlijke puntentotaal naar 87. Een jaar later waren het er nog 69. In 1999 bleven er 47 over. Geen catastrofale verliezen, maar de richting was onmiskenbaar. De liefde bekoelde. De belangstelling taande. De Keltische klanken klonken nog wel, maar steeds zachter.

Dat is des te opmerkelijker omdat de albums niet plotseling slechter waren geworden. *The Book of Kells* uit 1992 was in 1999 nog precies dezelfde plaat als in 1995. *Journey into the Morn* had nog steeds dezelfde nummers en ongeveer evenveel minuten. De verandering zat niet op de cd, maar tussen de oren.

Ook de onderlinge voorkeuren liepen uiteen. De ene Vriend had een uitgesproken zwak voor *The Book of Kells* en gaf het in 1995 en 1996 telkens 23 punten. De ander zette juist *Beyond These Shores* geregeld hoog. In 1997 kreeg dat album van hem zelfs 24 punten, terwijl zijn medestander er nog slechts vier voor overhad. Ze waren het eens over Iona, maar niet altijd over welke Iona het moest zijn.

Het gevolg was dat de groep haar aanhang niet wist te verbreden. De andere twee Vrienden sprongen niet bij om de dalende scores op te vangen. Wat ooit een veelbelovende tandem was geweest, werd geleidelijk een stelletje eenlingen.

In 2000 verzamelde Iona nog 39 punten. Opvallend was dat niet een van de studioalbums, maar de liveplaat *Heaven's Bright Sun* negentien punten haalde. Op plaats 24; daarna was het klaar met Iona in de gezamenlijke Top 25.

Maar nog niet helemaal met de persoonlijke belangstelling. In 2001 waren er nog 21 punten te verdelen over drie albums. In 2002 volgde zelfs een kleine opleving naar dertig. *Open Sky* leverde toen dertien punten op, maar uitsluitend van één Vriend. We bespreken het album hier als sterk voorbeeld van Iona's symfonische kant, maar de gezamenlijke Top 25 zou het nooit halen. Ook het debuut was dat nooit gelukt.

Intussen duurde het steeds langer voordat de Vrienden weer bijeenkwamen. In 2008 behaalde Iona nog achttien punten. In 2013 waren het er precies twee. Geen twee albums met hoge scores, maar twee albums met elk één punt. *Beyond These Shores* kreeg het ene punt, *The Book of Kells* het andere. Nog net voldoende om te kunnen vaststellen dat beide platen niet volledig waren vergeten.

In 2018 was er een klein herstel: elf punten voor *Beyond These Shores*. In 2023 kwamen er twaalf: zeven voor *Journey into the Morn* en vijf voor *The Book of Kells*. Afkomstig van één Vriend. De ander had de handdoek in de ring gegooid, of in elk geval zijn Top 25 elders mee gevuld.

De cijfers laten weinig ruimte voor twijfel. Van 107 punten op het hoogtepunt in 1996 naar twaalf in 2023. Een daling van bijna negentig procent. En dat terwijl het repertoire alleen maar groter was geworden. Er kwamen nog albums bij, waaronder *The Circling Hour* en *Another Realm*. Nieuwe muziek, nieuwe kansen. Maar De Lijst bleef zonder nieuwe Iona-noteringen.

Geen wet schrijft voor dat muziekliefde eeuwig moet duren. Sommige platen groeien met hun eigenaar mee. Andere blijven horen bij een tijd waar hij later met enige vertedering aan terugdenkt. Het is heel goed mogelijk dat beide Iona-liefhebbers de muziek nog steeds waarderen, maar dat er inmiddels 25 albums zijn die zij liever horen. Een Top 25 is meedogenloos. Nummer 26 bestaat wel, maar krijgt geen punten. En nummer 27 kan het helemaal schudden.

Misschien is dat het probleem van een banddraajum, tientallen jaren na de kennismaking. De aanleiding is niet langer een overweldigende gezamenlijke bewondering. Historische belangstelling, organisatiedrift en de onweerstaanbare kans om een naam op naajum te laten eindigen hebben haar plaats ingenomen.

Toch gebeurt er iets bijzonders. Op de Ionaajum luisteren de vier Vrienden opnieuw. Albums die jaren nauwelijks in De Lijst stonden, komen uit de kast. Oude favorieten krijgen een

nieuwe kans, net als bijna vergeten muzikanten. Misschien herleeft de liefde. En misschien ook niet. Maar niemand kan zeggen dat Iona zonder grondig onderzoek is afgeschreven.

Terug naar de vraag: waarom Genesis? Waarom geen Openbaring? Omdat we terug zijn bij het begin.

In 1988 stonden Genesis en Marillion aan de wieg van De Lijst. In 1996 werd met de Genaajum een eerste hoofdstuk in de geschiedenis van de banddraaja geschreven. Wie de gezamenlijke Lijst van 2023 bekijkt, ziet bovenaan een oude bekende: *The Lamb Lies Down on Broadway* van Genesis. Iona ontbreekt in de Top 25.

Na al die jaren, al die albums, al die banddraaja en al die muzikale ontdekkingen staat Genesis dus nog altijd bovenaan. Daar een eind aan maken, was overigens niet het *telos* dezes. De band waarmee het ooit begon, doorstaat de tand des tijds opvallend goed. Iona heeft die proef aanzienlijk minder goed doorstaan.

We zijn weer terug bij af. Niemand draait Iona meer.

Nou ja, bijna niemand. Er was in 2023 nog één Vriend die er twaalf punten aan besteedde. En binnenkort zitten er vier bij elkaar die er zelfs een complete avond voor uittrekken.

Dat is dan toch een kleine openbaring.

Maar Genesis blijft Genesis.

Joannes Top 25 Tips

1	Matthew – The Man	The Book of Kells
2	Bird of Heaven	Beyond These Shores
3	Woven Cord	Open Sky
4	Encircling	Journey into the Morn
5	Songs of Ascent (part 2)	Open Sky
6	Trilogy	Iona
7	Heaven's Bright Sun	Journey into the Morn
8	Castlerigg	Open Sky
9	Revelation	The Book of Kells
10	Flight of the Wild Goose	Iona
11	Kells	The Book of Kells
12	Edge of the World	Beyond These Shores
13	Irish Day	Journey into the Morn
14	The River Flows	The Book of Kells
15	Beachy Head	Beyond These Shores
16	Songs of Ascent (part 1)	Open Sky
17	Beyond These Shores	Beyond These Shores
18	Burning Like Fire	Beyond These Shores
19	Lindisfarne	Journey into the Morn
20	Songs of Ascent (part 3)	Open Sky
21	The Island	Iona
22	Mark – The Lion	The Book of Kells
23	Eternity – No Beginning No End	The Book of Kells
24	Wave After Wave	Open Sky
25	Brendan's Return	Beyond These Shores

